

Radna mjesta: što gospodarstvu treba i kako mu pomoći?

Potražnja za radom snažno raste, ali 47 posto oglašanih radnih mjesta je na određeno vrijeme, dok se za 27 posto radnih mjesta traže niže kvalificirani radnici

Online Vacancy Index–OVI, mjesečni indeks *online* oglasa slobodnih radnih mjesta razvijen je na Ekonomskom institutu, Zagreb u suradnji s portalom MojPosao. OVI je namijenjen široj javnosti–tvorcima ekonomskih politika, znanstvenicima, poslodavcima, posloprimcima i nezaposlenima dakle, svima koje zanima tržište rada u Hrvatskoj. Svrha mu je dati uvid u trendove potražnje za radom te trenutno stanje slobodnih radnih mjesta.

OVI u svom prvom izdanju govori u prilog oporavku na tržištu rada. Promatrajući zajedno prva četiri mjeseca 2017., potražnja za radnom snagom porasla je za 30,1 posto u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Također, razina potražnje za radom u privatnom sektoru u 2017. godini na razinama je 2008. godine, kako na razini cijele Hrvatske tako i na regionalnoj razini. Ipak, prisutni su i drugi trendovi koji daju potpuniju sliku ovog oporavka.

Tržište rada Hrvatske, kao odraz ekonomske aktivnosti, regionalno je heterogeno, kako u oporavku nakon krize, tako i u traženim zanimanjima. Očekivano, turističke županije bilježe raniji oporavak jer se više oslanjaju na rast dohotka u ostatku Europe, koja je ekonomski oporavak zabilježila puno ranije od Hrvatske. Središnji dio Hrvatske, koji zauzima i najveći dio tržišta rada, pretrpio je najveći pad potražnje za radom, te se tržište rada još uvijek nije oporavilo i doseglo razinu prije krize. Tržište rada istočne Hrvatske propulzivno je i aktivno te premašuje razine potražnje za radom prije krize, ali ovaj rast najviše je generiran porastom ugovora na određeno vrijeme.

Hrvatsko tržište rada karakterizira i polarizacija jer se istovremeno najviše traže zanimanja za koja su potrebne jednostavne vještine i zanimanja za koje su potrebne kompleksne vještine, dok se smanjuje potražnja za osobama sa srednjom stručnom spremom. Tako su u posljednje tri godine pet najtraženijih zanimanja u Hrvatskoj prodavač, konobar, kuhar, programer i vozač. Također, primjetan je i porast potražnje za niže kvalificiranim radnicima. Primjerice, 2008. godine oglasi u kojima se traže NKV, PKV, KV i VKV radnici činili su manje od 4 posto ukupnih oglasa, dok su oglasi za istu skupinu radnika u 2016. godini iznosili čak 27,4 posto oglasa.

Osim promjena u traženoj razini obrazovanja, tržište rada nakon krize bilježi i porast nestandardnih vrsta ugovora o radu. Stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa postalo je za mlade osobe jedini mogući izlazak na tržište rada, a posebno je zabrinjavajuć velik porast oglasa za posao s ugovorom na određeno vrijeme. Primjerice, udio oglasa za posao s ugovorima na određeno vrijeme raste s 20,8 posto u 2008. godini na 47,2 posto u 2016. godini. Ovi trendovi, a posebice neizvjesnost koja dolazi s privremenim zaposlenjem, prelaze okvire ekonomije te se prelijevaju na društvo kroz smanjenu kreditnu sposobnost, a time i na nemogućnost rješavanja stambenog pitanja, emigraciju te smanjeni natalitet.

Online Vacancy Index–OVI mjesečni indeks online oglasa slobodnih radnih mjesta objavljuvat će se svaki mjesec na internetskim stranicama Ekonomskog instituta, Zagreb i portala MojPosao.

Projekt su financijski podržali članovi Kluba EIZ-a: tvrtke Atlantic Grupa d.d. i Privredna banka Zagreb d.d., a proveli su ga istraživači Ekonomskog instituta, Zagreb: Marina Tkalec, Iva Tomić i Ivan Žilić.